

УДК 351.746.2

DOI <https://doi.org/10.36550/2522-9230.2020.8.20>*Денищук Денис Євгенійович,**науковий співробітник**науково-дослідної лабораторії з проблем забезпечення діяльності поліції**Харківського національного університету внутрішніх справ*e-mail: denischukd@ukr.net<https://orcid.org/0000-0002-0285-8831>*Погорілець Олена Валеріївна,**науковий співробітник**науково-дослідної лабораторії з проблем забезпечення діяльності поліції**Харківського національного університету внутрішніх справ*e-mail: helenapogorilets@gmail.com<https://orcid.org/0000-0003-4739-4441>

ПРИВАТНА ДЕТЕКТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ: ПИТАННЯ ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАКРІПЛЕННЯ

Пресданлене автором дослідження спрямоване на окреслення проблемних питань правового регулювання приватної детективної діяльності в Україні. У дослідженні розглянуті причини, що обумовлюють попит на детективні послуги. Також відмічено значення приватної детективної діяльності, її спрямованість на захист прав, свобод і законних інтересів громадян. Відзначено успішну світову практику з надання приватних детективних послуг.

Приділено окрему увагу законопроектам, спрямованим на врегулювання приватної детективної діяльності в Україні. Спираючись на тривалу історію спроб законодавців, щодо розбудови правової бази для узаконення приватної детективної діяльності в Україні, доведено складність та багатоаспектність цього питання.

Проаналізовано зміст останніх законопроектів запропонованих у цій сфері: проект Закону України «Про приватну детективну (розшукову) діяльність» від 02.09.2019 року № 1228 та проект Закону України «Про детективні послуги» від 20.09.2019 року № 1228-1. Акцентовано увагу на найбільш дискусійних моментах представлених законотворючих документів. Порівняно їх структуру та зміст, відзначено особливості законопроектів, а також зазначено питання, що залишилися недостатньо врегульованими.

На основні проведенного аналізу законопроектів, автором зроблено висновок про необхідність їх доопрацювання. Сформульовано зауваження та надано пропозиції щодо законодавчого забезпечення діяльності приватних детективів в Україні. Окрім того, представлено пропозиції щодо переліку основних питань, які доцільно закріпити в законодавстві. У дослідженні наголошено на необхідності переосмислення змісту прав та обов'язків приватних детективів, спрямуванні їх діяльності, створенні законодавчої бази для запровадження відповідних засобів та механізмів реалізації приватної детективної (розшукової) діяльності, необхідності контролю з боку держави за якістю надання детективних послуг.

Ключові слова: приватна детективна діяльність, детективні послуги, законопроект, законодавство, правове регулювання.

Denishchuk D., Pogorelets E. PRIVATE DETECTIVE ACTIVITIES IN UKRAINE: ISSUES OF LEGISLATIVE ASSIGNMENT

The research is aimed at outlining the problematic issues of legal regulation of private detective activity in Ukraine. The reasons for the demand for detective services are examined. The importance of private detective activity, its focus on the protection of the rights, freedoms and legitimate interests of citizens are noted. Successful worldwide practice in providing private detective services was noted.

The special attention is paid to the bills aimed at regulating private detective activity in Ukraine. Drawing on a long history of attempts by legislators to build a legal framework for the legitimization of private detective activity in Ukraine, the complexity and multidimensionality of this issue have been proved.

The content of the latest bills proposed in this area is analyzed: the draft Law of Ukraine «On Private Detective (Investigative) Activity» of 02.09.2019 No. 1228 and the Draft Law of Ukraine «On Detective Services» of 20.09.2019 No. 1228-1. Attention is drawn to the most debatable moments of the presented legislative documents. Compared to their structure and content, the specifics of the bills are highlighted, as well as the issues that have not been settled yet.

On the basis of the analysis of the bills, it was concluded that they need to be finalized. The remarks were formulated and proposals were made for the legislative support of private detectives in Ukraine. Suggestions are given on a list of key issues that may be addressed in legislation. The necessity to rethink the content of the rights and duties of private detectives, focus their activities, create a legislative framework for the introduction of appropriate means and mechanisms for the implementation of private detective (search) activity, the need for control by the state of the quality of the provision of detective services.

Key words: private detective activity, detective services, bill, legislation, legal regulation.

Постановка проблеми. За неофіційними даними, кількість приватних осіб, що займаються наданням

приватних детективних послуг в Україні на сьогодні сягає декількох тисяч чоловік. Їхня робота користується достатнім попитом з боку бізнесу, політиків, адвокатів.

При цьому детективна діяльність є нормативно визначеним видом економічної діяльності. За КВЕД – 2010 їй відповідає код 80.30 «Проведення розслідувань» розділу 80 «Діяльність охоронних служб та проведення розслідувань» [1]. А відповідно Класифікатору професій ДК 003:2010, кваліфікаційні вимоги до працівників у галузі надання детективних послуг затвердженні за кодом 5169 «Працівники захисних та охоронних служб» [2].

Проте, не дивлячись на існування деякого нормативного підґрунтя, що дозволяє ідентифікувати детективну діяльність та детективні послуги, сфера діяльності приватних детективів в Україні і досі залишається законодавчо неврегульованою. виправити цю ситуацію мають одразу два законопроекти, що були подані до Верховної Ради України у серпні та вересні 2019 року. Але за своїм змістом вони є альтернативними один до одного, чим і обумовлюється проблемна ситуація цього дослідження.

Впровадження приватної детективної діяльності можна розглядати, як один із засобів забезпечення конституційних гарантій людини та громадянина на захист своїх законних прав та інтересів. Відповідно така діяльність має ґрунтуватися на принципах: верховенства права, законності, диспозитивності, об'єктивності та неупередженості, дотримання прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб, поваги до людської гідності, добросовісності, незалежності суб'єктів приватної детективної діяльності, конфіденційності та збереженні професійної таємниці, взаємодії з правоохоронними органами, органами державної влади та органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями та громадянами.

Діяльність інституту приватних детективів може вирішити низку важливих питань: забезпечити реальну, а не формальну рівність сторін кримінального провадження під час збирання та подання доказів; зменшити навантаження на правоохоронні органи, оскільки приватні детективи можуть взяти на себе частину роботи, яку зараз виконують правоохоронці; розширити спектр підприємницької діяльності, створити додаткові робочі місця, що сприятиме збільшенню надходжень до бюджету; підвищити якість розкриття кримінальних правопорушень.

З огляду на зазначене, прийняття закону про детективну діяльність, який врегулював би правила надання приватних детективних послуг, є вкрай важливим та актуальним.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В сучасній правовій науці питання правового регулювання приватної детективної діяльності неможна вважати достатньо дослідженим. Хоча цій проблематиці і приділили свою увагу такі науковці, як: О.М. Бандурка, О.І. Безпалова, В.І. Бобрик, І.Б. Гончаренко, О.В. Джафарова, Ю.О. Михайлова, В.І. Павликівський, П.О. Попов, О.О. Пунда, І.М. Риженко, В.О. Черков, С.О. Шатрава, С.С. Юрко та багато інших вчених. Проте, у більшості досліджень розглядалися лише загальні аспекти даної тематики, проведено аналіз окремих законопроектів, які були актуальні для дослідників на той час. Деяко більше даних містить наукова література присвячена закордонному досвіду. Тож, з метою інтеграції накопичених даних, доцільно поглиблено вивчити дану тему.

Метою статті є окреслення проблемних питань правового регулювання діяльності приватних детективів в українському законодавстві. Відповідними завданнями є: проаналізувати законопроекти спрямовані на регулювання зазначеної діяльності; охарактеризувати їх сучасний стан; виділити найбільш важливі аспекти і складові, необхідні для регулювання сфери приватних детективних послуг в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Звертаючись до світового досвіду протидії злочинності та забезпечення правопорядку, ми можемо спостерігати тенденції, пов'язані з усе більшою орієнтацією у розвинених країнах світу не тільки на традиційні поліцейські органи, але й на приватні правоохоронні організації (бюро, служби, установи) [3, с. 249]. В Англії, наприклад, чисельність персоналу приватних охоронних й детективних фірм вдвічі перевищує кількість співробітників поліції. У США приватні служби безпеки мають бюджет, який на 50% перевищує бюджет усіх органів поліції країни разом узятих, і нараховують понад 1,1 млн. співробітників. В державі Ізраїль (з населенням трохи більше 5 млн. чоловік) функціонує понад двох тисяч детективних і охоронних компаній [4, с. 1].

Існують також і міжнародні детективні організації, наприклад Всесвітня Асоціація Детективів, що була заснована ще в 1925 році. На сьогодні вона об'єднує понад одну тисячу кращих спеціалістів приватних детективних і охоронних структур із більш ніж 60 країн світу, причому її склад постійно розширюється, оскільки в ході кожної щорічної конференції, особливо в останні роки, на вступ до неї надходить до сотні заявок [4, с. 1].

Досвід країн, у яких приватна детективна діяльність законодавчо врегульована, показує, що функціонування приватних детективів, детективних підприємств (агентств) та їх об'єднань значно підвищує відповідальність державної правоохоронної системи за своєчасне і високопрофесійне реагування на потреби громадян і суспільства, звільняє правоохоронців від необхідності виконання багатьох незначних та невласливих їм функцій, сприяє загальному оздоровленню криміногенної ситуації. Відповідне профільне законодавство у сфері детективної діяльності мають багато країн, зокрема: США, Великобританія, Франція, Німеччина, Канада, Індія, Ізраїль, Японія, Норвегія, Іспанія, Португалія, Мексика та РФ.

На думку І. Гончаренко та Ю. Михайлової, легалізація цього виду діяльності в Україні дозволить збільшити можливості громадян України та їх об'єднань у захисті своїх законних прав та інтересів,

збільшити надходження до бюджету за рахунок сплати податків суб'єктами приватної детективної (розшукової) діяльності, може сприяти поліпшенню криміногенної ситуації. Окрім того, прийняття Закону України «Про приватну детективну (розшукову) діяльність» сприятиме підвищенню міжнародного іміджу України як країни, в якій створені всі необхідні умови для реального захисту громадянами своїх прав, свобод і законних інтересів [5, с. 197].

Аналізуючи законотворчу активність, в Україні можна нарахувати цілу низку спроб врегулювати діяльність приватних детективів на рівні закону. А саме:

- проект Закону України «Про приватну детективну діяльність» від 05.04.2000 року № 5237 [6];
- проект Закону України «Про приватну детективну діяльність» від 07.04.2004 року № 5380 [7];
- проект Закону України «Про приватну детективну діяльність» від 01.07.2004 року № 5380-1 [8];
- проект Закону України «Про приватну детективну діяльність» від 25.02.2008 року № 2120 [9];
- проект Закону України «Про приватну детективну (розшукову) діяльність» від 12.04.2010 року № 6288 [10];
- проект Закону України «Про приватну детективну (розшукову) діяльність» від 13.12.2012 року № 1093 [11];
- проект Закону України «Про приватну детективну (розшукову) діяльність» від 28.12.2015 року № 3726 [12];
- проект Закону України «Про приватну детективну (розшукову) діяльність» від 08.02.2019 року № 10024 від [13];
- проект Закону України «Про приватну детективну (розшукову) діяльність» від 02.09.2019 року № 1228 [14];
- проект Закону України «Про детективні послуги» від 20.09.2019 року № 1228-1 [15].

Таким чином, в Україні спроби законодавчо врегулювати діяльність детективів тривають вже майже два десятиліття років, але законодавці і досі не дійшли згоди з цього питання.

Сутність детективної діяльності за своїм змістом дуже близька до діяльності правоохоронних органів. Так, коли особа за деякими особистими причинами не може звернутися до цих органів, то їх функції беруть на себе приватні детективні агентства або окремі детективи. За таких обставин видається, що детектив повинен мати можливість здійснювати саморегульовану діяльність і володіти арсеналом прав, які дозволили б йому ефективно виконувати свої завдання. Проте, права детективів значно вужчі за повноваження правоохоронців, а зміст, що вкладається у них законопроектами № 1228 та № 1228-1, потребує детального розгляду.

Законопроект № 1228-1 визначає детективні послуги, як діяльність, що полягає в пошуку, отриманні, обробці та передачі інформації про осіб, об'єкти і події, що здійснюється на підставі договору, укладеного між замовником та детективом ... [15]. Тобто, при наданні детективних послуг йдеться виключно про надання інформації.

Натомість законопроект №1228 вкладає у приватну детективну (розшукову) діяльність наступний зміст: це діяльність, що здійснюється з метою пошуку, збирання та фіксації інформації, розшуку предметів, майна, людей і тварин, встановлення фактів та з'ясування різних обставин на замовлення замовника та згідно з договором про надання приватних детективних (розшукових) послуг [14]. Таким чином, основний законопроект дозволяє трактувати детективну діяльність дещо ширше ніж роботу лише з інформацією.

Разом з тим, серед передбачених у законопроекті видах приватних детективних послуг, увагу привертає забезпечення захисту конфіденційної, службової, таємної інформації замовника приватних детективних послуг (тобто інформації з обмеженим доступом). По-перше, зміст цього положення стосується вже «захисту», а не «пошуку», що значно ближче до охоронної діяльності, аніж до детективної. А по-друге, йдеться про інформацію з обмеженим доступом і беручи до уваги, що обидва законопроекти сприймають органи державної влади та органи місцевого самоврядування у якості замовників приватних детективних послуг, пропозиція залучати приватних осіб до охорони службової інформації держави викликає здивування та занепокоєння. Оскільки детективні послуги це не продукт, а послуга, то і зафіксувати її надання значно важче. А відтак, це тягне за собою додаткові корупційні ризики.

Але, якщо у напрямку охорони детективи отримують права необґрунтовано розширені, то у напрямку збору та подання до суду юридично значимих документів їх можливості, порівняно із правоохоронними органами, суттєво обмежені. Так, при збиранні доказів сторона захисту може розраховувати хіба що на дані з відкритих джерел.

При цьому, необхідно відмітити, що з метою реалізації законних прав та свобод кожного члена суспільства, законодавець у ч. 2 ст. 22 Кримінального процесуального кодексу України задекларував рівні права сторін кримінального провадження на збирання та подання до суду речей, документів, інших доказів, клопотань та скарг. У п. 3 ч. 1 ст. 7 зазначеного кодексу визначено, що рівність перед законом і судом є однією із засад кримінального провадження [16].

Сутність оперативно-розшукової діяльності, згідно Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» [17] фактично зводиться до збирання з метою подання до суду доказів стосовно фактичних обставин учинення певного кримінального правопорушення. У ст. 5 цього закону наведено вичерпний перелік суб'єктів, які мають право на провадження оперативно-розшукової діяльності. Так, її можуть

проводити відповідні підрозділи кримінальної та спеціальної поліції, Державного бюро розслідувань, Служби безпеки, Служби зовнішньої розвідки, Державної прикордонної служби, управління державної охорони, органів доходів і зборів Державної кримінально-виконавчої служби, Міністерства оборони, Національного антикорупційного бюро.

Як бачимо, українське законодавство забороняє проведення оперативно-розшукової діяльності не лише громадськими, приватними організаціями та фізичними особами, а й будь-якими іншими підрозділами зазначених державних органів. Отже, держава в особі законодавця визначила вкрай обмежене коло суб'єктів, уповноважених займатися оперативно-розшуковою діяльністю в Україні.

Проте, логічно очікувати забезпечення рівності сторін обвинувачення та захисту у праві збирати та подавати до суду докази стосовно фактичних обставин кримінального правопорушення. Але на практиці жоден суб'єкт, який належить до сторони захисту, не має права провадити оперативно-розшукову діяльність, а всі суб'єкти, що її реалізують, виступають у кримінальному провадженні на боці обвинувачення. Отже, реальні можливості сторони захисту збирати та подавати до суду юридично значимі документи є суттєво і не виправдано обмеженими порівняно зі стороною обвинувачення.

Фактично детективи, згідно з проектами законів, можуть провадити діяльність, яку і до прийняття цього закону міг провадити будь-який громадянин. Наразі ці функції виконують, окрім звичайних громадян, адвокати, численні громадські формування (організації, активісти) та аудитори. Натомість реальних інструментів для надання детективних послуг, подібних до оперативних негласних дій (звичайно, за дозволом суду), доступу до баз даних і багато чого іншого проектів Законів не передбачають.

Крім того, у проектах законів ніяк не закріплено правовий статус інформації, яку здобуватимуть приватні детективи. Така інформація не може бути оцінена судом, як допустимий доказ, правоохоронні органи повинні її перевіряти, що буде сприяти затягуванню судового процесу.

Таким чином, приватним детективам не було надано достатніх повноважень для здійснення ефективного розслідування. Також приватні детективи позбавлені права проводити негласні слідчі дії, через що здобуті під час приватного слідства докази ризикують бути визнані судом неприпустимими, а це фактично знецінює всю роботу детектива.

З викладеного можна заключити, що запропоновані законопроекти не віднайшли балансу між розширенням та обмеженням прав детективів. Дуже ймовірно, що досягнення такого балансу на сучасному етапі неможливе. Але, вирішення цієї проблеми, в свою чергу, потребує детального закріплення положень по цілому ряду питань: 1) визначення статусу детективів. Необхідно визнати, що хоча обидва законопроекти і класифікують надання детективних послуг як підприємницьку діяльність, їх термінологія потребує приведення до єдиного вигляду. У законопроектах має бути наведене чітке визначення правової форми особи, що займається детективною діяльністю. При цьому необхідно відзначити, що у обох законопроектах передбачені індивідуальний та колективний варіанти господарювання; 2) наступним питанням, яке потребує уточнення, є порядок набуття (позбавлення, припинення, поновлення) ліцензії на надання детективних послуг, в тому числі для осіб із різними юридичними формами. Тривалість дії ліцензії, а також особливостей трудових відносин, що при цьому виникають; 3) окремої уваги потребує баланс незалежності та контрольованості приватних детективів з боку державного органу, який веде Єдиний реєстр детективів та здійснює ліцензування детективної діяльності. На нашу думку, ці функції доцільно залишити за МВС; 4) оскільки формальні вимоги до приватних детективів не надто суворі, то питання підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації осіб, які здійснюють приватну детективну діяльність набувають важливого значення. Законопроект № 1228 передбачає, що таку діяльність можуть здійснювати вищі навчальні заклади незалежно від їх форми власності. Проте, досвід підготовки до діяльності в сфері розшуку і охорони значним чином акумульовано у вищих навчальних закладах зі спеціальними умовами навчання, які входять до сфери управління МВС, на базі яких і доцільно було б здійснювати підготовку приватних детективів; 5) низку пропозицій можна додати також для розбудови правового підґрунтя практичної діяльності приватних детективів. Наприклад, нормативне визначення порядку та вимог щодо змісту, оформлення, строків розгляду письмового звернення приватного детектива (приватного детективного агентства) до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб, підприємств, установ, організацій, громадських об'єднань, а також до фізичних осіб; 6) додаткового регулювання також потребують питання діяльності іноземних детективів в Україні.

Вивчивши зміст запропонованих законопроектів необхідно відзначити, що вони значно відрізняються між собою за підходами до вирішення перелічених вище питань.

Висновки. Підводячи підсумок, можна констатувати, що спроби законодавчого врегулювання діяльності приватних детективів в Україні відбуваються вже досить тривалий час. До останніх законопроектів у цій сфері (№ 1228 та № 1228-1), в свою чергу, також виникає чимало запитань. Ці законопроекти потребують доопрацювання.

Беручи до уваги тривалу історію спроб створення в Україні нормативної бази для регулювання приватної детективної діяльності та складності визначення меж детективних послуг, до проекту закону доцільно включати норми щодо таких питань як: 1) чітке законодавче визначення змісту приватної детективної діяльності та форм власності за якими вона провадиться; 2) закріплення принципів здійснення приватної детективної діяльності та видів приватних детективних послуг; 3) деталізація порядку

ліцензування та уточнення переліку державних органів, що беруть участь у цьому процесі; 4) окреслення особливостей трудових відносин у сфері надання детективних послуг; 5) визначення вимог до приватних детективів, їх підготовки, а також умов за яких громадяни інших країн можуть провадити приватну детективну діяльність в Україні; 6) формування правових механізмів для провадження приватної детективної діяльності, а також контролю якості детективних послуг з метою захисту прав громадян.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010 : Наказ Держспоживстандарту України від 11.10.2010 р. № 457 (v0457609-10). Дата оновлення: 29.11.2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10> (дата звернення: 02.12.2019).
2. Національний класифікатор України. Класифікатор професій ДК 003:2010. Додаток А : Наказ Держспоживстандарту України від 28.07.2010 р. № 327(va327609-10). Дата оновлення: 15.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10> (дата звернення: 02.12.2019).
3. Черков В.О., Попов П.О. Приватна детективна діяльність в розвинутих країнах світу. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*. 2010. № 2/2010. С. 248-259 URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlduvs_2010_2_35 (дата звернення: 02.12.2019).
4. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про приватну детективну (розшукову) діяльність» від 02.09.2019 р. № 1228. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66600 (дата звернення: 02.12.2019).
5. Гончаренко І.Б., Михайлова Ю.О. Проблемні питання законодавчих пропозицій щодо легалізації приватної детективної діяльності в Україні. *Публічне право*. 2016. № 2 (22) 2016. С. 196-203. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2016_2_28 (дата звернення: 02.12.2019).
6. Про приватну детективну діяльність : Проект Закону України від 05.04.2000 р. № 5237. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=8121 (дата звернення: 02.12.2019).
7. Про приватну детективну діяльність : Проект Закону України від 07.04.2004 р. № 5380. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=17748 (дата звернення: 02.12.2019).
8. Про приватну детективну діяльність : Проект Закону України від 01.07.2004 р. № 5380-1. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=18584 (дата звернення: 02.12.2019).
9. Про приватну детективну діяльність : Проект Закону України від 25.02.2008 р. № 2120. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=31814 (дата звернення: 02.12.2019).
10. Про приватну детективну (розшукову) діяльність : Проект Закону України від 12.04.2010 р. № 6288. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=37435 (дата звернення: 02.12.2019).
11. Про приватну детективну (розшукову) діяльність : Проект Закону України від 13.12.2012 р. № 1093. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=45071 (дата звернення: 02.12.2019).
12. Про приватну детективну (розшукову) діяльність : Проект Закону України від 28.12.2015 р. № 3726. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=57580 (дата звернення: 02.12.2019).
13. Про приватну детективну (розшукову) діяльність : Проект Закону України від 08.02.2019 р. № 10024. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=65453 (дата звернення: 02.12.2019).
14. Про приватну детективну (розшукову) діяльність : Проект Закону України від 02.09.2019 р. № 1228. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66600 (дата звернення: 02.12.2019).
15. Про детективні послуги діяльність : Проект Закону України від 20.09.2019 р. № 1228-1. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66919 (дата звернення: 02.12.2019).
16. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. Дата оновлення: 28.11.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/4651-17> (дата звернення: 02.12.2019).
17. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18.02.1992 р. № 2135-XII. Дата оновлення: 28.11.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12> (дата звернення: 02.12.2019).

REFERENCES:

1. Classification of types of economic activities DK 009: 2010: Order of the State Consumer Standard of Ukraine from October 11.10.2010 № 457 (v0457609-10). Updated: 29.11.2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10> (accessed: 02.12.2019). [in Ukrainian].
2. National Classifier of Ukraine. Occupational Classifier DK 003:2010. Annex A: Order of the State Consumer Standard of Ukraine dated 28.07.2010 № 327 (va327609-10). Date updated: 02.15.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10> (accessed: 02.12.2019). [in Ukrainian].
3. Cherkov VA, Popov PA Private detective activity in developed countries. *Bulletin of the Luhansk State University of Internal Affairs Didorenko*. 2010. № 2/2010. P. 248-259 URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlduvs_2010_2_35 (accessed: 02.12.2019). [in Ukrainian].
4. Explanatory Note to the Draft Law of Ukraine «On Private Detective (Investigative) Activity» dated 12.09.2019 № 1228. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66600 (accessed: 02.12.2019). [in Ukrainian].
5. Goncharenko IB, Mikhailova Yu.O. Problematic issues of legislative proposals on the legalization of private detective activity in Ukraine. *Public law*. 2016. № 2 (22) 2016. S. 196-203. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2016_2_28 (accessed 02.12.2019). [in Ukrainian].

6. About private detective activity: Draft Law of Ukraine dated 05.04.2000 № 5237. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=8121 (date of application: 12.02.2019). [in Ukrainian].
7. About Private Detective Activity: Draft Law of Ukraine dated 04.07.2004 № 5380. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=17748 (accessed 02.12.2019). [in Ukrainian].
8. On Private Detective Activity: Draft Law of Ukraine dated 01.07.2004 № 5380-1. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=18584 (accessed 02.12.2019). [in Ukrainian].
9. About private detective activity: Draft Law of Ukraine dated 25.02.2008 № 2120. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=31814 (accessed 02.12.2019). [in Ukrainian].
10. About Private Detective (Investigative) Activity: Draft Law of Ukraine dated 12.04.2010 № 6288. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?Pf3511=37435 (accessed 02.12.2019). [in Ukrainian].
11. About Private Detective (Investigative) Activity: Draft Law of Ukraine dated 13.12.2012 № 1093. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?Pf3511=45071 (accessed 02.12.2019). [in Ukrainian].
12. On Private Detective (Investigation) Activity: Draft Law of Ukraine dated 28.12.2015 № 3726. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?Pf3511=57580 (accessed 02.12.2019). [in Ukrainian].
13. About private detective (search) activity: Draft Law of Ukraine dated 08.02.2019 № 10024. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?Pf3511=65453 (accessed 02.12.2019). [in Ukrainian].
14. On Private Detective (Investigative) Activity: Draft Law of Ukraine dated 12.09.2019 № 1228. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?Pf3511=66600 (accessed 02.12.2019). [in Ukrainian].
15. On detective services activities: Draft Law of Ukraine dated 20.09.2019 № 1228-1. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66919 (accessed 02.12.2019). [in Ukrainian].
16. Criminal Procedure Code of Ukraine of 13.04.2012 № 4651-VI. Updated: 28.11.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/4651-17> (accessed: 02.12.2019). [in Ukrainian].
17. On search-and-search activity: Law of Ukraine of 18.02.1992 № 2135-XII. Updated: 28.11.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12> (accessed: 02.12.2019). [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 30.12.2019

УДК 681.3.06

DOI <https://doi.org/10.36550/2522-9230.2020.8.21>

*Бурян Олександр Андрійович,
аспірант кафедри державно-правових дисциплін
та адміністративного права
Центральноукраїнського державного педагогічного університету
імені Володимира Винниченка
e-mail: max.yarmol@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-3066-4425>*

ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ДУХОВНО-РЕЛІГІЙНОМУ ЖИТТІ ДЕРЖАВИ ЯК ЗАГРОЗА ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

У статті проведено дослідження шляхів використання спеціальних інформаційних технологій в духовно-релігійному житті держави, як загроза для національної безпеки України. Розглянуто основні напрями національної безпеки через призму духовно-релігійної складової та визначено їх основні об'єкти. Автором звернуто увагу на духовно-релігійний суверенітет нації та зроблено висновок, що посягання на державний суверенітет у духовно-релігійній сфері призводить до загальної дестабілізації в країні.

Акцентовано особливу увагу на міжконфесійних конфліктах як значної загрози духовно-релігійної складової національної безпеки держави та проаналізовано причини цих конфліктів. Встановлено, що значний вплив на духовно-релігійну складову національної безпеки держави здійснює деструктивна діяльність закордонних клерикальних центрів, що являють собою іноземні релігійні об'єднання, діяльність яких супроводжується розробкою механізму неправомірного втручання у внутрішні справи держави. Визначено та проаналізовано основні загрози, які потенційно можуть становити деструктивну діяльність закордонних клерикальних центрів.

З'ясовано, що на сьогодні в Україні набрав сили бурхливий процес творення нової моделі релігійно-церковного буття та акцентовано увагу на інтеграцію України у світовий соціокультурний простір.

Встановлено, що особливу небезпеку для національної державності України становить активне використання осередків неокультів спецслужбами іноземних держав та іншими закордонними організаціями для створення механізму втручання у справи нашої держави. У зв'язку з цим розглянуто основні загрози національній безпеці України від деструктивної діяльності неокультів та здійснено аналіз світового досвіду державно-церковних відносин. Зроблено